

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 160. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm4674/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

bets Bannet, og fremmest ginge Postillens Forfatter, en anden Huenboe, Noeten Borups Disceipel, Hans Tausen, der var Hoved-Hjulet, Grands Noemsen (Normodus) af hollandsk Herkomst, og Borgemeister Hans Michelsen i Malmø, som først lod det Ny Testaments prænte paa Dansk. Da Christian den Tredie lod de katolske Biskper fange, udførde han kun Føllets Wille, Ingen oplod sin Mund til at forsvare dem, men hørte Alle deres til at bede om 1536, evangeliske Prædikantere paa den næste Nigsdag. Nu forstredes Bugenhagen herind til at anordne Kirke-Tjenesten; Lyden Peder Plads blev Biskop i Sjælland, at Kirkens Guds blev Høiskolen, som Christian den Første havde begyndt at stifte paa, rundelig begavet, den fik snart i Lollsten Niels Hemmingen, en dygtig, selv udenlandsk lærer, skønt lidt philippisk, lærer, og i Stikhed næredes nu Føllet med Ordets usofaldede Melk.

Andersledes gik det i Engelland, Nederland og Frankrig, hvor meget Blod maatte flyde og lang Strid føres mellem det Gamle og Ny, før det afgjordes hvad der skulde vinde, men det var ogsaa Beringels og Kalvins lære som i disse Lande vilde tiltrænge sig Herredømmet.

Er det vist, som det maa være, at ethvert Folks Historie skal forklare sig selv, da er det og selvsagt, at intet Folk begribes fuldelig før det er udlevet, men dog er her en mærkelig For-

ffjel oft efter Føllets særegne Wilkaar, og det er naturligviis med Føllesførd som med enkelte Mennesker, at jo mere jævnt og ensformigt deres Liv har været, des nimmere er det at begribe, da deres derimod, som tumlede sig i Verden under mange indviklede Forhold, maae som brusende Bølger udgjøre forend de klare sig, og selv det løseligste Bekjendtskab med Engellands Historie maae da lære Granskeren at den er svær at begribe. Vel turde nu det Tidrum baade i den og i Menneskets Udvikling være kommet, da Forklaringen baade kan og skal begynde, men naar den skal være mere end enkelte indlysende Glimt, forudtætt den en saa tydelig Kundskab om det Forbigangne, som ikke er uuelig saalænge de vidtløftige Kroniker fra Middel-Alderen ere anderledes bearbejdede, og de mange Haandskrifter, som ligge begravne i Engellands Bogskabe, ei komme for Lyset. Det bliver da nok Rettest uden videre Forklaring, saa klart som muligt at fremsille det Gaadefulde i Landets Historie, saa Ingen skal mene han har begrebet den, men Lyften heller vækkes til ved stittig Undersøgelse at bringe Lys i det Enkelte, der da efter Lysets Wilkaar vil efterhaanden og det hastelig udbrede sig.

Stivhed og Blødsel, Høihed og Nedrigbed, Wiisdom og Daarskab, Begeme og Kænde have næppe nogensteds saa ivrig og synlig søgt at pære sig, eller saa idelig gjort hinanden Her-

Omendso. Verdens Kæde.

2

